

ČETRTI SAMOPRISPEVEK V LJUBLJANSKIH OBČINAH ZA VAROVANJE IN IZBOLJŠANJE OKOLJA

Ivo Samec — predsednik operativnega štaba

Ljubljančani se zavedamo, da brez čistega zraka in vode jutri ne bo zdravja

Ljubljana z območjem petih občin predstavlja enoten komunalen, urban in življenjski prostor. Zato sta tudi varovanje in izboljšanje okolja — predvsem zraka in vode — nalogi vseh Ljubljančanov. Tokrat, ko se ponovno odločamo o zbiranju sredstev za zaščito teh življenjskih dobrin iz svojega žepa — s samoprispevkom, se odločimo za blaginjo jutrišnjega dne in naših otrok. Referendumska odločitev za samoprispevek predstavlja le nadaljevanje tistega našega »za«, s katerim smo v preteklih petnajstih letih obogatili Ljubljano za množico otroških vrtec, osnovnih šol, domov za ostarele, zdravstvenih domov ..., in podaljšuje našo odločenost za solidarno reševanje skupnih težav. V javni razpravi (njen prvi del bo trajal do 27. septembra) se pojavljajo različna vprašanja, predlogi, pobude in mnenja. IVO SAMEC, predsednik operativnega štaba za izvajanje samoprispevka IV, pri mestni konferenci socialistične zveze, nam je osvetlil nekatere od njih.

Ne le izboljšanje okolja, ampak tudi preživetje v izrednih razmerah

Projekte, ki jih predvideva program četrtega samoprispevka — ekološka sanacija Termoelektrarne in toplarne Ljubljana, gradnja povezovalnega sistema mestnega vodovoda in lokalnih vodovodnih sistemov ter njihova sanacija, izgradnja kanalizacije, ostrednje čistilne naprave, odlagališča komunalnih odpadkov, komunalna sanacija grajskega pobočja ter komunalna ureditev prometnega središča ob ljubljanski potniški postaji — vse bi lahko imenovali »projekte preživetja«.

Zakaj samoprispevek?

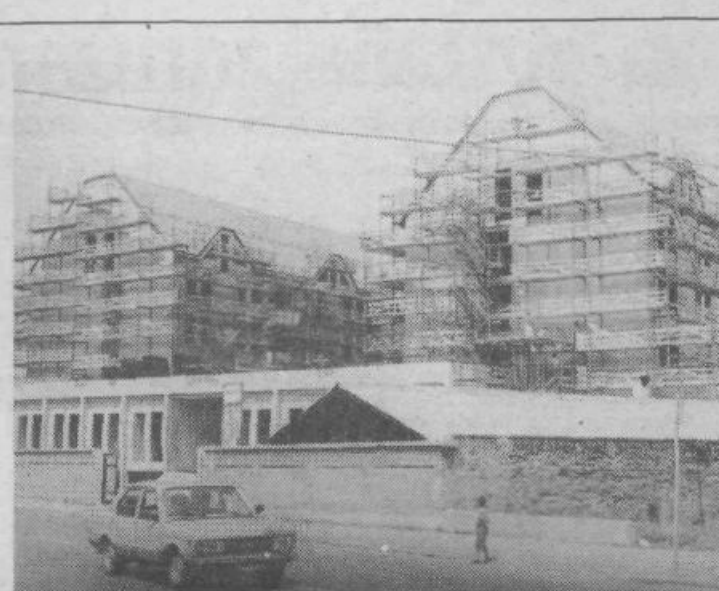
Eno pogostejših vprašanj, ki se pojavljajo v razpravah, je tudi: zakaj naj se tako pomembne naloge s področja varovanja in izboljšanja okolja financirajo prav s samoprispevkom in ne iz sredstev, zbranih po redni poti. »Najprej povejmo,« je

Ivo Samec

»Ne le preživetje v normalnih temveč tudi v izrednih razmerah,« je dejal Ivo Samec. »Kar spominimo se precejšnje požarne in potresne ogroženosti Ljubljane, primerov različnih strupenih tekočin v podtalnici ter grozljivih posledic termobilske katastrofe, ko je bila oporečna voda iz lokalnih črpalnic povsem neuporabna in jo je bilo treba dovajati iz centralnega vodovodnega sistema. Res je, da živi na pristmem področju le 15 odstotkov Ljubljančanov, a ne smemo pozabiti, da prehranjevanje celo mesto, ob morebitnih nesrečah pa bi bilo v okolici Ljubljane evakuirano tudi vse njeno prebivalstvo,« je dodal Ivo Samec. In če so pred leti po načelu solidarnosti in vzajemnosti tudi prebivalci primestnih zaselkov plačevali komunalni dinar za izgradnjo centralnega in mestnega vodovodnega sistema, je prav, da se jim slednjič ta denar tudi povrne z zdravim pitno vodo.

Nova porodnišnica, najimenitnejši objekt III. samoprispevka

Skorajda na vsakem koraku v tem našem ljubljanskem prostoru naletimo na takšen ali drugačen objekt družbenega standarda, ki je bil postavljen iz prvega, drugega ali tretjega samoprispevka Ljubljančanov. Le nejeverni Tomaži še ne verjamejo, da je šel in da se ves zbrani denar iz samoprispevka res načrtno porabi. Pa kaj bi, tako je bilo in bo, človek po sebi družbo meri.

Ob začetku gradnje porodnišnice ob Zaloški cesti smo v Naši skupnosti napisali kar veliko podobnosti o tem, tako potrebnem in željenem objektu našega zdravstva. Mamicе naših otrok vedo, kakšni nemogoči pogoji in razmere so v sedanjih dveh ljubljanskih porodnišnicah in bodočim mamicam privoščijo novo porodnišnico, ki je ta čas že pod streho in se gradnja nadaljuje v njeni notranjosti, tako da bo pri-

hodnje leto že končana. To bo zadnji, lahko rečemo najimenitnejši objekt vseh Ljubljančanov iz III. samoprispevka.

(Foto: S.G.)

predvidene objekte samoprispevka IV. zgradili in financirali tudi po redni poti, a z dolgim zamikom tj. v leto 2000! Mi pa potrebujemo zdravo vodo in čist zrak zdaj!»

Predlog programa četrtega ljubljanskega samoprispevka, s katerim bi predvidoma zbrali okoli dvajset milijard dinarjev (to predstavlja polovico potrebnih sredstev za ureditve programa, ostala pa bi bila zagotovljena iz rednih sredstev in posojil), omogoča, da bi bili pereči ljubljanski ekološki problemi rešeni že v naslednjih petih letih ali — zaradi nujne faznosti izgradnje — v začetku naslednjega srednjeročnega obdobja. Tako bi ostal marsikakšen komunalni dinar tudi za potrebe krajevnih skupnosti, ki jim zdaj ni moč ustreči.

Uspehi dosedanjih treh samoprispevkov so porok četrtemu

V drugem delu javne razprave, ki bo trajal od začetka oktobra do 5. novembra, ko bo mestna skupščina sprejela sklep o razpisu referenduma, bo vsaka načrtovana naloga temeljito predstavljena s svojimi tehničnimi lastnostmi, ceno, finančno konstrukcijo in faznostjo izgradnje. Zato so bojazni o nedosednem uresničevanju programa odveč. »Zaupanje delovnih ljudi in občanov Ljubljane lahko gradimo tudi na čisti računih dosedanjih treh samoprispevkov,« je dejal Ivo Samec.

Omenimo le rezultate tretjega samoprispevka. Od 36 objektov, ki jih predvideva sprejeti odlok, je zgrajenih in predanih uporabnikom 24 objektov. Pet (Mladinsko klimatsko zdravilišče na Rakitni, porodnišnica, ter osnovne šole Kolezija, Danile Kumar in A. Jakhla) jih je še v gradnji. Dva objekta (zdravstveno postajo Školjčica in vrtec na Lavrici) bomo začeli graditi letos. Pet ob-

DA BO TUDI JUTRI ŽIVLJENJE

Posvet z nosilci javne razprave o osnutku programa IV. samoprispevka

Dne 22. avgusta je bil v KD Španski borci posvet vseh nosilcev javne razprave o osnutku programa IV. samoprispevka. Posvet je sklical predsednik OK SZDL Janez Lah, vabljeni pa so bili predsedniki in sekretarji KK SZDL, predsedniki skupščin in svetov KS, tajniki KS in sekretarji OO ZK v KS. Vabljeni so bili tudi predsedniki sindikalnih konferenc in nosilci investicij ter predstavniki občinskih skupščin in občinskih družbeno-političnih organizacij. Strokovne razlage so k programu podali člani sekretariata operativnega štaba IV. samoprispevka in nosilci investicij. Udeležba je bila dobra, tako da so tudi po tej strani izpolnjeni pogoji za kvalitetno razpravo v temeljnih samoupravniških skupnostih.

Na posvetu smo se dogovorili za javno razpravo, ki jo bomo v naši občini zaključili 26. septembra, ko bo seja občinske konference SZDL. Javno razpravo je obvezno organizirati v vseh krajevnih skupnostih, datume razprav pa predhodno sporočiti občinskemu štabu.

Kot oblika javne razprave bodo v naši občini organizirane tudi štiri sekcije v različnih krajih in za različna področja, tako, da bo imel sleherni občan priložnost dobiti še dodatna strokovna pojasnila in bo lahko svoj interes javno usklejal s splošnim interesom.

VIDA PETROVČIČ

Zdravo in čisto Ljubljano tudi bodočim rodovom

Odpravljanje škodljivih vplivov na okolje in varovanje okolja sta pravi gotova prednostna naloga vsakega posameznika, sleherni organizaciji oziroma skupnosti in družbe kot celote.

To velja tudi za vse nas, ki živimo in delamo na območju ljubljanskih občin. Pri uresničevanju te naloge gre po eni strani za čisto drobne, vsakdanje stvari, ko brezbržno odvržemo na ulici ali zelenici papir, cigaretni ogorek, pa tudi, ko narčujemo nove gospodarske, energetske, komunalne in druge naloge.

Zavest o pomembnosti zdravega in čistega okolja je vedno

bolj prisotna med nami — prebivalci Ljubljane. Ni nam vseeno, kakšen zrak vdihavamo, kakšno vodo pijemo, ni nam vseeno, da Ljubljana ni več čista Ljubljana. Še posebej nam ni vseeno, v kakšnem okolju bodo živelci in ustvarjali naši mladi in bodoči rodovi.

Na vsa ta vprašanja in probleme so občani ljubljanskih občin opozorili v razpravah pri oblikovanju in sprejetju dolgoročnega plana razvoja občin in mesta Ljubljane do leta 2000 in sprejetju planskih dokumentov za obdobje 1986—1990. Zavest in zahteve

delovnih ljudi in občanov po čim hitrejšem in učinkovitejšem odpravljanju škodljivih vplivov na okolje in njegovem varovanju prispevale k temu, da smo v srednjeročnem razvojnem načrtu predvideli za naložbe ekološkega pomena tudi delce samoprispevka občanov in to za realizacijo tistih objektov, ki so življenjskega pomena za sedanji in bodoči družbeni in gospodarski razvoj ljubljanskih občin.

Če bi namreč izpustili možnost razrešitve teh problemov s samoprispevkom, bi naloge spriču vse težjega gospodarskega in s tem materialnega po-

Sekcijske obravnave posameznih objektov IV. samoprispevka

V okviru javne razprave o osnutku programa IV. samoprispevka bodo v naši občini štiri sekcijske obravnave.

Tretja sekcijska obravnava bo jutri, 1. septembra ob 18. uri v KD Španski borci, Zaloška c. 61 na eno samo temo: ekološka sanacija Termoelektrarne-Toplarne Ljubljana.

Četrta sekcijska obravnava je danes, 10. septembra ob 18. uri v kulturnem domu KS Dolsko na temo: gradnja povezovalnega sistema mestnega vodovoda, zaščita varstvenih pasov vodnih virov, izgradnja lokalnih vodovod-

NA SEKCIJI V ZALOGU »DA« ZA ČETRTI SAMOPRISPEVEK IN ČISTILNO NAPRAVO

Krajani so zahtevali zagotovilo za ekološko neoporečno delovanje naprave, ureditev transporta in ponovno preučitev lokacije

Prva izmed štirih sekcij, ki jih je v zvezi z obravnavo četrtega samoprispevka v ljubljanskih občinah pripravila naša občinska konferenca SZDL, je bila minuli četrtek v Zalogu. Osrednji temi te sekcije, vodil jo je predsednik naše OK SZDL Janez Lah, sta bili razpravi o gradnji čistilne naprave v Zalogu in odlagališču komunalnih odpadkov na Barju.

Krajani, ki so se udeležili sekcije, so poudarili, da podpirajo program četrtega samoprispevka in s tem tudi gradnjo čistilne naprave v Zalogu, vendar zahtevajo, da mora naprava delovati ekološko neoporečno, urediti je treba transportne poti in ponovno preučiti lokacijo. Dogovorili so se za pisno potrditev, da bodo pri gradnji upoštevani vsi ukrepi, ki bodo preprečevali

onesnaževanje. Ko bo vse to pripravljeno, naj bi sekcijo ponovno sklicali. V vsem, kar delamo, so dejali, je treba najprej videti človeka, saj so dosežki tehnologije namenjeni pravi njevoemu kakovostnejšemu bivanju. Sicer pa je bila sekcija sklika čista prav zato, da se dorečejo še nekatere nejasnosti.

»Ni dvoma o tem, ali samoprispevek da ali ne, tudi ni dvoma o tem, ali potrebujemo ali ne čistilno napravo, jasno je tudi, da mora biti v Zalogu, ker je tu sotočje obeh rek, ne želimo pa, da bi zaradi čistilne naprave odprli novo ekološko vprašanje v Zalogu. Ta del naše občine že tako sodi med najbolj onesnažena območja v Ljubljani,« je poudaril prvi del razpravljavec, pridružil pa so se mu tudi drugi.

Krajani Zaloga so hoteli dobiti odgovore predvsem na tri najpomembnejša vprašanja: ali zdajšnje lokacije za čistilno napravo ni mogoče premakniti dva ali tri kilometre bolj proti zohodu, to je dje od naselja, ali obratovanje čistilne naprave ne bo povzročalo smradu in hrupa, ki

Smelta bosta smrad in hrup ukročena. Prva nadloga bo odpravljena tako, da bo naprava v delu, kjer lahko prihaja do smradu, popolnoma zaprta. To sicer ni v navadi, saj je takih čistilnih naprav v svetu le pet odstotkov, vendar gre zato, da bodo res upoštevani vsi varnostni ukrepi. Za manjši hrup pa bodo poskrbeli bližnji na kompresorjih, obenem pa bo še letos posajeno dreve, ki bo tudi varovalo proti hrupu. Nekaj nejasnosti je ostalo še v zvezi s transportno potjo, predlagana je ureditev neke poljske poti, vendar je bilo rečeno, da bi to kazalo urejati skupaj s potjo za celotno zalosko industrijo. Gradnja v eni sami etapi pa je seveda nemogoča, saj zato nikakor ni mogoče zbrati denarja.

D. J.

S. G.

Občinski operativni odbor IV. samoprispevka

Našji predsednik OK SZDL je bil imenovan občinski operativni odbor za organizacijo in izvedbo IV. samoprispevka v naši občini.

Predsednik operativnega odbora je Janez Lah, delegat OK SZDL Breda Papež, delegat OK ZKS Ivan Kuhar, delegat OS ZSS Milan Zalelet, delegat OO ZZB NOV Marjan Moskrčić, delegat OK ZSMS Leon Toplek, delegat izvršnega sveta Jože Leskovšek, delegat komiteja za urbanizem in gradbeništvo Stane Miklavž, delegat KS Dolsko Jani Cerar, delegat KS Zalag Vilko Šluga, delegat KS Besnica Marjan Krizaj, KS Selo pa delegata še ni imenovala.

Predsedstvo MK SZDL Ljubljana je sprejelo stališče, naj bi bili oproščeni plačevanja samoprispevka vsi delavci, delovni ljudje in občani, ki ne dosegajo 65-odstotnega povprečnega osebnega dohodka v Ljubljani.

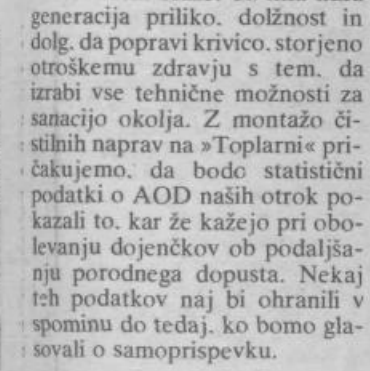
Prav tako kot se usklajujejo zneski o zajamčenem osebnem dohodku ali najnižji pokojnini v republiki, bi se usklajevala višina cenzusa o 65% povprečnem osebnem dohodku v Ljubljani vsake pol leta z objavijo v Uradnem listu SRK. To pomeni, da IV. samoprispevka ne bi plačevali vsi tisti občani ljubljanskih občin, ki imajo osebni dohodek izpod 70.000 dinarjev.

SPECIFIČNA OBOLEV-NOST OTROK kaže strukturo obolenj. Kot po svetu, tudi pri naših otrocih prevladujejo akutna obolenja dihal (AOD), saj predstavljajo 52,88% vseh obolenj.

Stopnja obolenosti za AOD je skoraj enaka; lani 2,39 in predlani 2,37. Ker onesnaženost vdihavanega zraka poveča pogostost in težo AOD, spremljamo že drugo leto odvisnost stopnje obolenosti od oddaljenosti otrokovega doma do največjega onesnaževalca zraka: toplarne. Primerjava pokaže enako zakonitost, kot smo jo ugotovili leta 1984: stopnja obolenosti otrok za AOD se veča z večanjem bližine doma centru emisije. Podkrepimo trditve — s številkami za leto 1985: stopnja obolenosti otrok je najvišja v Mostah (2,79) višja v Jarsah (2,30) in najnižja v Polju (1,92). Stopnje in zaporedje enake kot leto prej! Če številke preberemo manj statistično, je verjetnost, da bo otrok v Polju zbolel za AOD, manjša kot v Mostah.

Podatki obolenosti otrok nas moralno obvezujejo. Da storimo vse, kar bi prispevalo k manjši obolenosti. Kaže, da ima naša generacija priložnost, dolžnost in dolg, da popravi krivico, storjeno otroškemu zdravju s tem, da izrazi vse tehnične možnosti za sanacijo okolja. Z montažo čistilnih naprav na »Toplarno« pričakujemo, da bodo statistični podatki o AOD naših otrok pokazali to, kar že kažejo pri obolenju dojenčkov ob podaljšanju pralnega dopusta. Nekaj teh podatkov naj bi ohranili v spominu do tedaj, ko bomo glasovali o samoprispevku.

S toliko večjim zanimanjem smo zato analizirali statistične podatke za 1985. leto. Primerjava pokaže, da je stopnja splošne obolenosti približno enaka: predlani 4,50, lani pa 4,30. Številke so neumisljene in nam kažejo, da nismo storili veliko koristnega za izboljšanje zdravja otrok v naši občini.

ZDRAVSTVENI DOM MOSTE OTROŠKI DISPANZER Marjan MRAMOR, dir. med.

Sekretariat za ljudsko obrambo je nabavil:

Dve novi cisterni za dovoz pitne vode

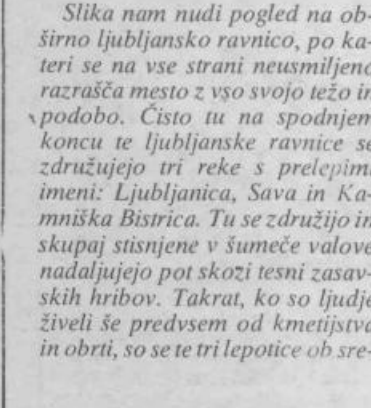
Našim bralcem so znane vsakoletne zagate s pitno vodo v hitrih območjih naše občine. Dan za dnem je treba polniti vodnjake domačij, ki se niso povezane z lokalnimi vodovodi, v zelo suhih ali zelo mrzlih obdobjih pa tudi iz presahnejo, saj je porabnikov ob oživljanju kmetijstva in turizma na teh območjih vedno več.

V sušnem obdobju je potreben dovoz vode na območja KS Besnica, Klopec, Lipoglav in del KS Zadorv. Izvajalci tega dovoza so bili predvsem gasilci, ki s svojimi vozili to lahko zagotavljajo. Pri tem je seveda del teh vozil odpujen osnovnemu namenu in bi zato ob požaru gasilci manj uspešno intervencirali. Po dogovoru z izvršnim svetom je zato občinski sekretariat za ljudsko obrambo nabavil 2 cisterni s kapaciteto 2200 litrov, s katerima bodo v sušnem obdobju zagotavljali dovoz vode na območja KS Klopec in KS Lipoglav. Seveda bo takšna dobava vode mnogo hitrejša, ne nazadnje pa tudi cenejša, ker si bodo vodo lahko pripeljali porabniki sami s lastnimi vozili — traktorji. Za uporabnike, ki ustreznih vozil nimajo, pa bo dobrodošla medosrednja pomoč, ki pa na teh območjih ni bila nikdar vprašljiva.

Za prizadete kraje je to seveda velika pomoč, nikakor pa ne more biti trajna rešitev, saj je pomanjkanje vode še vedno veliko hitrejšemu razvoju teh krajev, v katerih je že brez tega življenje trše. Trajna in prava rešitev so seveda lokalni vodovodi z dovolj velikimi zmogljivostmi in povezava z mestno vodovodno mrežo.

Dolgoročna rešitev preskrbe s pitno vodo na hribovitih območjih naše občine pa se prav zdaj svetlika na obzorju. V predlaganem programu za IV. samoprispevek namreč, o katerem prav zdaj teče široka javna razprava. Prav samoprispevek je najkrajša pot, vse druge so mnogo dalje. Sicer pa lahko več o tem preberemo v samem gradivu, ki ga prejnjši teden dobila vsa gospodinjstva in ima naslov: Četrta samoprispevek v ljubljanskih občinah za varovanje in izboljšanje okolja.

Sotočje treh rek

DA BO TUDI JUTRI ŽIVLJENJE

Slika nam nudi pogled na obširno ljubljansko ravnico, po kateri se na vse strani neumisljeno razrašča mesto z vso svojo težo in podobo. Čisto tu na spodnjem koncu te ljubljanske ravnice se združujejo tri reke s prelepimi imeni: Ljubljanka, Sava in Kamniška Bistrica. Tu se združijo in skupaj stisnjeni v šumeče valove nadaljujejo pot skozi tesni zasavskih hribov. Takrat, ko so ljudje živeli še predvsem od kmetijstva in obrti, so se te tri lepote ob sre-

čanju tukaj na tem sotočju gotovo spravevale, katera je lepša. Kamniška Bistrica, solza Kamniških Alp, Sava, kraosca izpod Triglavca, Ljubljanka, skrivnostna tiha in hladna poponica Snežniških gozdov in številnih kraških jam. Ena lepša bila je od druge tedaj. In danes? Gnojnice ob gnojnicah, ki je lepega ostalo, so le njihova imena in na srečo vsaj njihovi izviri. Strokovnjaki pravijo, da je onesnaženje tu tolikšno, kot bi ga dajalo mesto z milijoni v katera bi seveda pomagali, ki pa na teh območjih ni bila nikdar vprašljiva.

Zaključno čistilno napravo ni, zato se vsa tekoča umazanija zliva tu pod Zalogo v Ljubljano. Do tu pa je Ljubljanka že čista skoraj tako, kot je bila nekoč. Torej manjka le še zaključni napor in Ljubljančani bomo opravili svojo moralno in humani dolžnost do sebe, potomcev in vseh ob spodnjem toku Save živčih ljudi. Predlog, da to opravimo s IV. samoprispevkom, je zato treba podpreti in ga kar najhitreje uresničiti. Tako bomo z zgledom pokazali pot še onesnaževalcem drugih rek, da se bodo nekoč naše slovenske reke ob sotočjih spet kot lepote spogledovalno in spravevale, katera od njih je lepša.

Besedilo S. G., fotografija Dušan G.